

Soudce 10, 6–18.11.(12, 1–7)

Postehy pro uitelku

Sloužili ... bohům aramejským a bohům sidónským, též bohům moábským a bohům Amónovcům i bohům Pelištejcům. (10, 6) Izraelci slouží bohům svých nepřátel. Lidé mají často nejvyšší respekt k tomu, co je ohrožuje, co jim působí zlo. Větší respekt, než k Tomu nebo k těm, kteří pro ně chtějí dobré. Přitom si myslí, že zlé nějak uchlácholí nebo přelstí. Ale když je naším cílem nás zničit, zapomeneme snad na svůj hlavní cíl, a už budeme dlat cokoliv? Přitom slouží áblu a myslí si, že z toho získává osobní prospěch (Faust), ve skutečnosti levně prodává svou duši, dlat nevýhodný obchod. Takovému Stalinovi se všichni kolem snažili vlísat do přístupu, postoupit na pyramidu moci blíže k němu, aťkoliv věděli, že všichni jejich předchůdci skončili na popravišti. A na popravišti nakonec skončili i oni sami a byli nahrazeni někým podobně snaživým.

Jděte si útěk k bohům, které jste si vybrali, ať vás v čas vašeho soužení vysvobodí! (10, 14) Bohové okolních národů jsou bohové úspěchu. Bohové úspěchu ve válce, ve sklizni, v obchodu. Ale když úspěch zmizí, proč takové bohy ještě uctívat? Kdežto Hospodin je Bůh spravedlnosti a slitování. I když zmizí úspěch, co je spravedlivé platí stále; soucit je možný i tam, kde se lidem daří zle; a právě tam!

Odstranili ze svého státu cizí bohy a sloužili Hospodinu. I ustrnul se nad bídou Izraele. (10, 16) Bůh odpouští po sté a potisící. Ale musí být vidět ovoce pokání. Bůh jistě odpouští, ale musí být vidět, že se člověk napravuje.

Ten, kdo zahájí boj proti Amónovcům, bude náčelníkem všech obyvatel Gileádu. (10, 18) Zdálo by se, že není nic jednoduššího říci „Já jsem generál, do boje“. Ale zahájit boj tu znamená vzít první svoje vlastní lidi, svůj vlastní majetek, dát se do boje a poštvat proti sobě mocné Amónovce. Co když začnu boj já sám a ostatní se leknou a nepřidají se? Tak se všichni Amónovci vrhnou jen na mě, přijdu o všechno a něčeho nedosáhnu. Velitel si také vždycky musí vědět rady. Všichni se ho ptají „A co máme udlat tebe?“ a on nemůže říci „Nevím.“, nemůže ani na chvíli utéct před odpovědností. A také všechny nezdary a porážky budou lidé více méně právem připisovat jemu.

Byl synem nevstky, zplozený Gileádem. (11, 1) Naš příběh je také o tom, že člověk neurčuje jeho převod, nemůže za to, komu se narodil. Ne proto, že by ho to nijak neovlivňovalo, to jistě ovlivňuje, převod člověka má dopad na jeho způsob myšlení a sklony. Ale proto, že každé srdce stvořil Hospodin, svůj Zákon vyhlásil veřejně a jasně a každý má možnost se před Bohem postavit sám za sebe. Přemýšlejte, že Jiftách „byl udatný bohatýr“. Světla stránka toho, že člověk má méně výhodnou startovní čáru, než ostatní, je v tom, že ho od poátku něco nutí dokázat, co je v něm samém. Tak třeba nejslavnější řečník Démostenés byl koktavý, slavný námořník objevitel James Cook trpěl celý život mozkovou nemocí atd.

Seběhli se k němu lehkomyšní muži a podnikali s ním výpady. (11, 3) Z Jiftácha se prostě stane zbojník, loupežník.

vypravili se gileádští starší pro Jiftácha (11, 5) V těžkých dobách se lidé uchylují ke cokoliv, kdo má sílu, kdo „to umí“ s násilím. Je jedno, že je to člověk, kterého z nenávisti vyštvali, že je to jejich úhlavní nepřítel

itel. Prostě umí bojovat. Ze stejného důvodu se lidé uchylují k mafiánským kmotrům – prostě mají sílu, jsou schopní něco dokázat. Proto je důležité, že Bůh je nejen dobrý, ale také mocný. Kdyby Bůh neměl moc dobro a spravedlnost prosadit, jaká by v něm byla naděje? Kdyby Kristus neporazil ďábla a smrt, jaká by v něm byla naděje?

Právě proto se tebe obracíme na tebe, abys šel s námi a bojoval (11, 8) Odpověď je vtipná, stejně jako mnoho ostatních míst ze soudce. Jiftách říká „vyhnali jste mě a tebe, když je vám zle, jdete za mnou“ a starší vlastně odpovídají „no právě, vyhnali jsme tě, ale tebe, když je nám zle, jdeme za tebou“, ty sám jsi to řekl, protože jsi popsal situaci. A vlastně mu tím říkájí: Jako odměnu ti nabízíme to, po čem celou dobu toužíš nejvíce – aby tě tvoji vlastní uznali. A možná si starší také uvědomili, že když je zle, každá křivda, kterou člověk spáchal, pálí stokrát víc. Že rodina má držet pohromadě, protože svět kolem není zrovna přátelský. Když člověk není zadobře se svými vlastními, těžko se dočká nějakého přátelství od cizích.

lid si jej ustanovil za náčelníka a vůdce. Jiftách pak přednesl celou svou záležitost před Hospodinem v Mispě. (11, 11) Jiftách dosáhne svého cíle, z outsidera je prvním v rodině i ve městě. Teď by se mohl stát diktátorem, mstít se, užívat si síly. Ale Jiftách, jako skutečný člověk síly, dovede respektovat moc nejvyšší, Hospodina. Je zvyklý bojovat, ale ví, že bez Boží pomoci nedosáhne ničeho. Pomodlí se a pak jedná a v tom nám má být vzorem.

Potom vyslal Jiftách posly (11, 12) Jiftách ví, co je to bojovat. Zná cenu násilí, proto se v něm nejdříve snaží vyřešit po dobrém. Není to žádná horká hlava. Rozhodl se zachránit Izaraele, modlil se za to k Bohu a věří, že toho cíle dosáhne. A tak dělá všechno proto, aby se věci podařila, úplně prakticky. I my, když se modlíme, máme to brát tak, že Bůh nám dá to, za co prosíme a tak se nebát v té věci podnikat rozumné kroky, jako by výsledek už byl zaručený.

Jistě, můžeme obsadit zemi toho, koho ti podrobí tvůj bratr Kemóš. Ale zemi každého, koho před námi vyžene Hospodin, náš Bůh, obsadíme my.(11, 24) Předchází spory o dějiny, o to, „kdo si zaal“, které můžeme vidět třeba mezi dnešními Izraelci a Palestinci. Ve stručnosti: Král Amónovců tvrdí, že si bere zpátky území, které mu Izraelci zabrali. Jiftách, pouhý loupežník, zná dějiny lépe: Izraelci celou dobu žádali jen o přechod a když ho nedostali, táhli dál, protože nechtěli napadnout kmeny, s nimi přátelské (jsou to všechno kmeny, vzešlé z Abrahama). Až když byli sami „preventivně“ napadeni, dobyli území od Arnónu až k Jaboku. Vítězství dosáhli v obraně válce, kterou sami nevyprovokovali. Zemi dostali právem – dal jim ji Hospodin.

Izrael sídlí v Chešbónu a jeho vesnicích, v Aróeru a jeho vesnicích i ve všech městech při Arnónu již tři sta let. Proč jste je za tu dobu nezabrali? (11, 26) Jiftách ukazuje, že argument Amónského krále je pouze záminka. Tři sta let to nikomu nevadilo a teď najednou? Za tři sta let už na tom území sídlí jiní lidé a jsou tam doma. Je to jako kdyby si dnes přešli dělat nárok třeba na polské Slezko, protože před třemi sty lety nám také patřilo.

kdo mi vyjde naproti z vrat mého domu ... bude patřit Hospodinu a toho obtuji v zápalnou oběť. (11, 31) Lidská oběť byla v Izraeli zakázaná. Je divné, že by k tomu Bůh ani spisovatel knihy soudce nic neřekl. Spojka „vav“ lze přeložit jako naše „a“ stejně jako naše „nebo“. Věta tedy může znít: *Cokoliv* mi vyjde naproti, bude patřit Hospodinu *nebo* to obtuji jako zápalnou oběť. Později v kapitole oplakává jiftáchova dcera své *panenství* a přibíhá končí slovy „a on splnil slib, který o ní učinil. *Muže nepoznala.*“ Vzhledem k tomu, že v přibíhání obtovávání Izáka Bůh zasáhne, protože místo Izáka má zemřít Beránek, ten Beránek, na kterého se čeká a který bude obtován na kříži, je spíše nepravděpodobné, že by se vlastně z hlavního pravidla bible udělala výjimka zrovna v tomto spíše okrajovém přibíhání Písma. Takže Jiftách spíše udělal ze své dcery jakousi jeptišku, poustevnici. I to bylo dost tvrdé ve společnosti, kde se hodnota ženy posuzovala podle počtu jejích dětí – a ostatně i hodnota muže. Jiftách nebude mít žádná vnoučata a jeho rod v Izraeli vymře. Nepříjemná představa i dnes a přímo hrozná v Jiftáchově době. Přibíhání je možná nejednoznačně schváleno: Možná nemáme vůbec, jak to nakonec Jiftách provedl, možná máme pořádkem říkat s tím, že svou dceru opravdu spálil na oltáři – abychom pochopili, že člověk nemá dělat nerozumné sliby. Protože když dá

slib Bohu, splnit ho musí, jak uznává i Jiftáchova dcera. Takže neslibovat, ale když slíbím, tak splnit. V Žid 11, 32 je Jiftách dáván za příklad víry.

"Tak řekni šibbolet!" On však řekl: „Sibbolet”(12, 6) Příběh končí podobně jako příběh o Gedeonovi – po bitvě by se chtěl každý k boji připojit. Jiftách, podobně jako u krále Amónovců, si zase lépe pamatuje, jak to bylo. Volal je o pomoc, nepomohli. Šanic měli, nevyužili, tak co teď chtějí. Jiftách tak je soudce, který si pamatuje a to je důležité. Pamatuje si, jak věci byly, pamatuje i na svůj slib. Příběh končí ierohumornou historkou o tom, jak poznat lidi podle nářečí – humor se v knize soudce vyskytuje často. Efrajimci jsou potrestáni podobně jako Amónovci – jako ti, kteří bezdůvodně začali válku a musí pak nést následky.

Osnova výkladu

1. Izraelci raději slouží tomu, kdo to s nimi myslí zle (bohem svých nepřátel), místo aby sloužili Hospodinu, který to s nimi myslí dobře. Máme vždy víc poslouchat ty, kdo chtějí naše dobro.
2. Ale napraví se, už nedělají, co Bha hněvalo a Bůh jim znovu odpustí.
3. Jiftácha si jeho bratři nevážili, protože měl jinou matku, než oni. (Pro důtské potřeby je snad možné říci, že to byla služka (ve skutečnosti prostitutka).
4. Jiftách to měl těžší než ostatní, ale proto se také více snažil.
5. Ale když ho vyhnali, stal se z něj loupežník. Ti, kteří ho vyhnali, pak za ním přišli, protože jako loupežník uměl dobře bojovat.
6. A udělali z něj náčelníka, takže z Jiftácha, z nejmenšího, byl nakonec největší. Ale nezapomněl na toho, kdo je úplně největší, na Hospodina.
7. Pomodlil se a pak dělal, co uměl. Nejdříve vyjednával.
8. Připomněl králi Amónovců, že Izraelci dobyli území v obraně, vyprovokované válce a že se to stalo už před třemi stalety a do té doby to nikomu nevadilo. Král Amónovců si hledal jen záminku.
9. Jiftách složil slib, aniž by to po něm Bůh chtěl! Bůh by ho nejspíš nechal vyhrát i bez toho slibu.
10. Jiftách musí slib splnit. Že slib Bohu je posvátný, uznává i sama jeho dcera. Co jiftách přesně udělal, nevíme. Bůh zakázal obětovat lidi, takže jeho dcera se nejspíš nesměla vdát. Musela zůstat sama, neměla děti a ani Jiftách neměl vnoučata, ze kterých by se radoval. Ale správné bylo, že splnil slib a ještě o dva tisíce let později ho Apoštol Pavel chválí, že pevně věřil v Boha.
11. Po bitvě se začnou vytažovat Efratejci, ale Jiftách jim připomene, jak to všechno bylo. Efratejci vyhlásí válku a Jiftách je za to, že začali bez důvodu, potrestá – historka se šibbolemem.

Kam dále

[NŠ Louny](#)

Cílová skupina

[Školní](#)

Katechetické cykly

[NŠ Louny](#)

Biblický odkaz (kat)

[Soudce 10,6–12,7](#)